EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 19.6.2024.
COM(2024) 624 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Slovēnijas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 624 final}

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Slovēnijas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97[1], un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241[2], ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot ES finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas pusgada prioritātēm tas palīdz panākt ekonomikas un sociālo atveseļošanu un īstenot ilgtspējīgu reformas un investīcijas, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju ES un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāku īstenošanu.

(2) 2023. gada 27. februārī pieņemtās *REPowerEU* regulas[3] mērķis ir pakāpeniski izbeigt ES atkarību no Krievijas fosilā kurināmā importa. Tas palīdzēs iegūt enerģētisko drošību un dažādot ES energoapgādi, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. Slovēnija savā

---

[1] OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.) ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

[3] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp.) ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

nacionālajā atveseļošanas un noturības plānā iekļāva jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus.

(3) Komisija 2023. gada 16. martā nāca klajā ar paziņojumu "ES ilgtermiņa konkurētspēja: skatījums pēc 2030. gada"[4], lai nodrošinātu informācijas bāzi lēmumiem par politiku un radītu pamatnosacījumus izaugsmes palielināšanai. Paziņojumā kā viens no deviņiem savstarpēji pastiprinošiem faktoriem bija minēta konkurētspēja. Citi faktori bija piekļuve privātajam kapitālam, pētniecība un inovācija, izglītība un prasmes, kā arī vienotais tirgus – ārkārtīgi svarīgas politikas prioritātes, kas palīdzētu reformām un investīcijām atrisināt pašreizējās produktivitātes problēmas, kā arī vairotu ES un tās dalībvalstu ilgtermiņa konkurētspēju. 2024. gada 14. februārī Komisija pēc minētā paziņojuma pieņēma ziņojumu par vienoto tirgu un konkurētspēju[5]. Ziņojumā detalizēti aprakstīts, kādas konkurētspējas priekšrocības sagādā Eiropas vienotais tirgus un kādi apgrūtinājumi vēl aizvien pastāv, tajā tiek analizētas gada norises, vadoties pēc deviņiem identificētiem konkurētspējas faktoriem.

(4) 2023. gada 21. novembrī Komisija pieņēma 2024. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu[6], tādējādi uzsākot 2024. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada ciklu. Eiropadome 2024. gada 22. martā apstiprināja 2024. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumā izvirzītās prioritātes saistībā ar konkurētspējīgas ilgtspējas četrām dimensijām. 2023. gada 21. novembrī Komisija pieņēma arī atzinumu par Slovēnijas 2024. gada budžeta plāna projektu. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kuru Padome pieņēma 2024. gada 12. aprīlī, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2024. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana un kuru Padome pieņēma 2024. gada 11. martā.

(5) ES jaunais ekonomikas pārvaldības satvars stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī. Šis satvars ietver jauno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97. Tas ietver arī grozīto Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu, un grozīto Direktīvu 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām[7]. Jaunais satvars ir vērsts uz valsts parāda atmaksājamību, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, kā arī pakāpenisku fiskālo konsolidāciju, kas panākamas ar reformām un investīcijām. Tas veicina valstu līdzatbildību un vairāk orientējas uz vidēju termiņu, piedevām plānota efektīvāka un konsekventāka izpilde. Katrai dalībvalstij būtu jāiesniedz Padomei un Komisijai savs vidēja termiņa fiskālais un strukturālais plāns. Valsts vidēja termiņa fiskālajā un strukturālajā plānā ir iekļautas dalībvalsts fiskālās, reformu un investīciju saistības, plānošanas periodam aptverot 4 vai 5 gadus atkarībā no tā, cik ilgs ir valsts likumdevēja parastais darbības laiks. Neto

---

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

7 Padomes Regula (ES) 2024/1264 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) un Padomes Direktīva (ES) 2024/1265 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām (OV L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

izdevumu virzībai[8] valstu vidēja termiņa fiskālajos un strukturālajos plānos būtu jāatbilst Regulas (ES) 2024/1263 prasībām, piemēram, par to, ka līdz korekcijas perioda beigām jāpanāk vai jānotur vispārējās valdības parāda ticama samazināšanās vai tai jāsaglabājas piesardzīgā līmenī, kas ir zemāks par 60 % no IKP, un ka valdības budžeta deficīts vidējā termiņā jāsamazina un/vai jāsaglabā zem 3 % no IKP. Ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu saskaņā ar Regulā (ES) 2024/1263 izklāstītajiem kritērijiem, korekcijas periodu var pagarināt ne vairāk kā par 3 gadiem. Lai palīdzētu sagatavot minētos plānus, Komisija ir paredzējusi 2024. gada 21. jūnijā nosūtīt dalībvalstīm norādījumus par ziņām, ko iekļaut plānā un turpmākajos gada progresa ziņojumos, kuri tām būs jāiesniedz, un saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 5. pantu nosūtīs tām tehniskos norādījumus par fiskālo korekciju (attiecīgā gadījumā atsauces trajektoriju un tehnisko informāciju). Dalībvalstīm savi vidēja termiņa fiskālie un strukturālie plāni būtu jāiesniedz līdz 2024. gada 20. septembrim, izņemot, ja dalībvalsts un Komisija vienojas šo termiņu pagarināt par saprātīgu laikposmu. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka šajā procesā iesaistās arī valstu parlamenti, un pēc vajadzības būtu jāapspriežas ar neatkarīgām fiskālajām iestādēm, sociālajiem partneriem un citām ieinteresētajām personām.

(6) 2024. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās atbilstoši Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanai. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo šie plāni palīdz reāli novērst visas problēmas, kas minētas iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētajos attiecīgajos ieteikumos, vai arī būtisku to daļu. Konkrētām valstīm adresētie 2019., 2020., 2022. un 2023. gada ieteikumi joprojām ir vienlīdz svarīgi arī attiecībā uz atveseļošanas un noturības plāniem, kas pārskatīti, atjaunināti vai grozīti saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu.

(7) Slovēnija savu atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 30. aprīlī. Komisija atbilstoši Regulas (ES) 2021/241 19. pantam novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2021. gada 20. jūlijā pieņēma lēmumu par Slovēnijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu[9] un 2023. gada 17. oktobrī grozīja šo lēmumu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktu, lai atjauninātu neatmaksājamā finanšu atbalsta maksimālo finanšu iemaksu, kā arī lai iekļautu *REPowerEU* nodaļu[10]. Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu par to, ka Slovēnija ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā.

---

8 Neto izdevumi, kā definēts 2. pantā Padomes 2024. gada 29. aprīļa Regulā (ES) 2024/1263 (OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). "Neto izdevumi" ir visi valdības izdevumi, i) atskaitot procentu izdevumus, ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, iii) izdevumus par Savienības programmām, kas pilnībā atbilst Savienības fondu ieņēmumiem, iv) valstu izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu, v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

9 Padomes Īstenošanas lēmums (2021. gada 20. jūlijā) par Slovēnijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (10612/21).

10 Padomes Īstenošanas lēmums (2023. gada 16. oktobris), ar ko groza Īstenošanas lēmumu (2021. gada 20. jūlijs) par Slovēnijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (13615/1/23).

Apmierinoša izpilde nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

(8) Komisija 2024. gada ziņojumu par Slovēniju[11] publicēja 2024. gada 19. jūnijā. Tajā tika izvērtēts, kā Slovēnija īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma laikposmā no 2019. līdz 2023. gadam, un kā Slovēnija īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjautājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjautājumi. Tajā bija arī novērtēts Slovēnijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un ES pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

(9) Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem[12] Slovēnijas vispārējās valdības budžeta deficīts no 3,0 % no IKP 2022. gadā samazinājās līdz 2,5 % 2023. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds no 72,5 % no IKP 2022. gada beigās saruka līdz 69,2 % 2023. gada beigās. Kā paziņots fiskālās politikas norādēs 2024. gadam[13], Komisija sper pirmo soli ceļā uz to, lai sāktu uz deficītu balstītu pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras saskaņā ar spēkā esošajām tiesību normām. Komisija 2024. gada 19. jūnijā pieņēma ziņojumu saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu[14]. Minētajā ziņojumā bija novērtēts Slovēnijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā pārsniedza atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka, ņemot vērā šo novērtējumu un ņemot vērā saskaņā ar LESD 126. panta 4. punktu izveidotās Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu, Komisija plāno jūlijā neierosināt sākt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru attiecībā uz Slovēniju.

(10) Padome 2022. gada 12. jūlijā ieteica Slovēnijai rīkoties, lai nodrošinātu, ka 2023. gadā valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums atbilst kopumā neitrālai fiskālās politikas nostājai[15], ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret energocenu kāpumu visneaizsargātākajām mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Slovēnijai tika ieteikts kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Slovēnijai tika arī ieteikts palielināt publiskās investīcijas, kas sekmētu zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, ņemot vērā *REPowerEU* iniciatīvu, tostarp, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu un citus Savienības fondus. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālās politikas nostāja[16] 2023. gadā bija ierobežojoša: 0,5 % apmērā no IKP, šajā

---

11 SWD(2024) 624 final.

12 *Eurostat* euro rādītāji, 22.4.2024.

13 COM(2023) 141 final.

14 Komisijas saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. panta 3. punktu sagatavotais ziņojums (19.6.2024., COM(2024) 598 final).

15 Pamatojoties uz Komisijas 2024. gada pavasara prognozi, vidēja termiņa potenciālās izlaides pieaugums, ko izmanto fiskālās nostājas mērīšanai, Slovēnijā 2023. gadā nominālā izteiksmē ir bijis 11,5 %, ņemot vērā 10 gadu vidējo reālo potenciālo izaugsmes tempu un 2023. gada IKP deflatoru.

16 Fiskālā nostāja tiek definēta kā vispārējās valdības pamata budžeta stāvokļa izmaiņas pret iepriekšējo gadu. Ar tās palīdzību novērtē ekonomikas stimulu, ko rada fiskālā politika – gan tā, kas attiecas uz valsts finansējumu, gan tā, kas attiecas uz finansējumu no ES budžeta. Fiskālā nostāja tiek mērīta kā starpība starp i) vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un ii) primāro izdevumu izmaiņām, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus (un neierēķinot ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus) un ietverot izdevumus, ko finansē ar neatmaksājamu atbalstu (dotācijām) no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem Savienības fondiem.

kontekstā ņemot vērā augstu inflāciju. Valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2023. gadā bija bremzējoša ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,4 % no IKP. Tas ietver to mērķorientēto ārkārtas atbalsta pasākumu izmaksu samazinājumu (par 0,3 % no IKP), kuri bija vērsti uz mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kas ir visneaizsargātākie pret enerģijas cenu pieaugumu. 2023. gada valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums atbilda Padomes ieteikumam. Izdevumi, kas finansēti no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem ES fondiem, 2023. gadā veidoja 1,3 % no IKP. Valsts finansētās investīcijas 2023. gadā bija 4,6 % no IKP – salīdzinājumā ar 2022. gadu ir vērojams samazinājums par 0,2 procentpunktiem gadā. Slovēnija no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem ES fondiem finansēja papildu investīcijas. Tās ietver investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās veikšanai un enerģētiskajā drošībā, piemēram, dzelzceļa infrastruktūra, atjaunīgie energoresursi un dabas katastrofu novēršana, ko daļēji finansē no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem ES fondiem.

(11) Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP palielināsies par 2,3 % 2024. gadā un par 2,6 % 2025. gadā, taču SPCI inflācija plānota 2,8 % apmērā 2024. gadā un 2,4 % apmērā 2025. gadā.

(12) Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta deficīts būs 2,8 % no IKP 2024. gadā, savukārt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2024. gada beigās samazināsies līdz 68,1 %. Deficīta pieaugums 2024. gadā ir saistīts ar galvenokārt lielākām publiskajām investīcijām, arī pēc plūdiem nepieciešamajai atjaunošanai vajadzīgajiem valsts finansētiem izdevumiem, un sociālo pabalstu indeksāciju, turpretim to daļēji līdzsvaro subsīdiju samazināšana, tādu pasākumu, kuri samazina ieņēmumus, atcelšana ar mērķi mazināt augsto enerģijas cenu ietekmi un uzņēmumu ienākuma nodokļa likmes pagaidu celšana. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja 2024. gadā ir ierobežojoša (par 0,2 % no IKP).

(13) Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma neatmaksājamā atbalsta (“dotācijām”) 2024. gadā tiks finansēti izdevumi, kuru vērtība atbilst 0,7 % no IKP (salīdzinājumā ar 0,2 % no IKP 2023. gadā). No Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansētie izdevumi dos iespēju veikt kvalitatīvas investīcijas un produktivitāti palielinošas reformas, tiešā veidā neietekmējot Slovēnijas vispārējās valdības bilanci un parādu. Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma aizdevumiem 2024. gadā tiks segti izdevumi, kuru vērtība atbilst 0,4 % no IKP (salīdzinājumā ar 0,1 % no IKP 2023. gadā).

(14) Padome 2023. gada 14. jūlijā ieteica[17] Slovēnijai nodrošināt, ka 2024. gadā tiek īstenota piesardzīga fiskālā politika, jo īpaši ierobežojot valsts finansēto neto primāro izdevumu[18] nominālo pieaugumu līdz ne vairāk kā 5,5 %. Dalībvalstis tika aicinātas sava 2023. gada budžeta izpildes un 2024. gada budžeta plāna projektu gatavošanas gaitā ņemt vērā, ka Komisija, pamatojoties uz 2023. gada budžeta izpildes rezultātu datiem, ierosinās Padomei sākt uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta

[17] Padomes Ieteikums (2023. gada 14. jūlijs) par Slovēnijas 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēnijas 2023. gada stabilitātes programmu (OV C 312, 1.9.2023., 224. lpp.).

[18] Neto primārie izdevumi tiek definēti kā valsts finansētie izdevumi, no kuriem atņemti i) diskrecionārie ieņēmumu pasākumi, ii) procentu izdevumi, iii) cikliskā bezdarba izdevumi un iv) vienreizējie un citi pagaidu pasākumi.

novēršanas procedūras. Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi Slovēnijas neto valsts finansētie primārie izdevumi 2024. gadā[19] pieaugs par 5,6 %, tātad šis rādītājs pārsniegs ieteikto maksimālo pieauguma tempu. Šis izdevumu pārsniegums salīdzinājumā ar valsts finansēto neto primāro izdevumu ieteikto maksimālo pieauguma tempu 2024. gadā atbilst mazāk nekā 0,1 % no IKP. Pastāv risks, ka tas Padomes ieteiktajam neatbildīs pilnībā.

(15) Turklāt Padome ieteica Slovēnijai 2023. un 2024. gadā pēc iespējas drīz izbeigt spēkā esošos ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumus un attiecīgos ietaupījumus izmantot valdības budžeta deficīta samazināšanai. Padome arī precizēja, ka tad, ja enerģijas cenas atkal pieaugtu un tāpēc būtu nepieciešami jauni atbalsta pasākumi vai būtu jāturpina esošie pasākumi, Slovēnijai būtu jānodrošina, ka tie ir vērsti uz neaizsargātu mājsaimniecību un uzņēmumu aizsardzību, ir fiskāli pieņemami un saglabā stimulus taupīt enerģiju. Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi enerģētikas ārkārtas atbalsta pasākumu prognozētās neto budžeta izmaksas[20] ir 1,4 % no IKP 2023. gadā, 2024. gadā tās būs 0,1 % un 2025. gadā – 0,0 %. Proti, lai arī tai būs minimāla ietekme, 2024. gadā tiks saglabāta kompensācija gāzes un elektroenerģijas piegādātājiem, kuri pārdod gāzi un elektroenerģiju par valdības noteiktām cenām. Ja attiecīgie ietaupījumi atbilstoši Padomes ieteikumam tiktu izmantoti valdības budžeta deficīta mazināšanai, minētās prognozes 2024. gadā nozīmētu fiskālo korekciju 1,3 % apmērā no IKP (neto valsts finansēto primāro izdevumu[21] ierobežojošā ietekme uz 2024. gada fiskālo nostāju būtu 0,1 % apmērā no IKP). Tiek prognozēts, ka enerģētikas atbalsta pasākumi tiks izbeigti pēc iespējas drīz 2023. un 2024. gadā. Tas atbilst Padomes ieteiktajam. Tomēr netiek prognozēts, ka attiecīgie ietaupījumi tiks pilnībā izmantoti valdības budžeta deficīta samazināšanai. Pastāv risks, ka tas nenodrošinās atbilstību Padomes ieteikumam.

(16) Padome turklāt Slovēnijai ieteica saglabāt valsts finansētās publiskās investīcijas un nodrošināt Atveseļošanas un noturības mehānisma dotāciju un citu ES fondu efektīvu apguvi, jo īpaši nolūkā veicināt zaļo un digitālo pārkārtošanos. Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi valsts finansētās publiskās investīcijas 2024. gadā palielināsies līdz 5,3 % no IKP (2023. gadā tās bija 4,6 % no IKP). Tas atbilst Padomes ieteiktajam. Paredzams, ka publiskie izdevumi, kas tiek finansēti no ieņēmumiem no ES fondiem, tai skaitā no Atveseļošanas un noturības mehānisma

---

19 Šeit ņemti vērā vienreizējie pasākumi 0,7 % apmērā no IKP 2024. gadā, kas saistīti ar īstermiņa ārkārtas izmaksām pēc plūdiem nepieciešamajai atjaunošanai 2023. gada augustā (kā arī ar tādu pašu vajadzību saistīti pasākumi 0,4 % apmērā no IKP 2023. gadā). Turklāt tiek prognozēts, ka ES Solidaritātes fonds 2023. gadā nodrošinās ārkārtējās izmaksas 0,15 % apmērā no IKP, 2024. gadā — 0,3 % no IKP un 2025. gadā — 0,15 % no IKP. Padome 2023. gada 14. jūlijā arī atsaucās uz postošajiem plūdiem, kas skāra Itāliju 2023. gada maijā, un vienojās, ka tiešā ārkārtas atbalsta izmaksas saistībā ar minētajiem plūdiem tiks ņemtas vērā turpmākajos atbilstības novērtējumos un ka tās principā tiks uzskatītas par vienreizējiem un pagaidu pasākumiem. Līdzīga pieeja ir ievērota attiecībā uz postošajiem plūdiem, kas Slovēniju skāra 2023. gada augustā.

20 Šis lielums atspoguļo minēto pasākumu gada budžeta izmaksas, ievērojot ieņēmumus un izdevumus un attiecīgā gadījumā atskaitot ieņēmumus no nodokļiem par enerģijas piegādātāju negaidīto papildu peļņu.

21 Šī ietekme tiek noteikta kā vispārējās valdības primāro izdevumu izmaiņas, atskaitot i) diskrecionāro ieņēmumu pasākumu izmaiņu ietekmi uz budžetu, ii) vienreizējos izdevumus, iii) cikliskā bezdarba izdevumus un iv) no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu ES fondu neatmaksājamā atbalsta (dotācijām) finansētos izdevumus, attiecībā pret nominālā IKP potenciālā pieauguma vidēja termiņa (10 gadu) vidējo rādītāju, izsakot kā attiecību pret nominālo IKP.

dotācijām, 2024. gadā saglabāsies stabili 1,3 % no IKP apmērā (1,3 % no IKP 2023. gadā).

(17) Pamatojoties uz prognozes sagatavošanas termiņā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisija savā 2024. gada pavasara prognozē paredz, ka valdības budžeta deficīts 2025. gadā būs 2,2 % no IKP. Deficīta samazinājums 2025. gadā galvenokārt atspoguļo jaunas ilgtermiņa aprūpes iemaksas ieviešanu, kas jāiekasē no 2025. gada jūlija un kas saskaņā ar prognozēm palielinās sociālās iemaksas par aptuveni 0,4 % no IKP. Pakāpeniski zemāki izdevumi, kas vajadzīgi pēc plūdiem nepieciešamajai atjaunošanai, ietekmēs publiskās investīcijas, kas, kā prognozēts, samazināsies par 0,4 procentpunktiem un būs 5,4 % no IKP. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās samazināsies līdz 66,4 %.

(18) Tiek prognozēts, ka Slovēnijā ievērojami palielināsies novecošanas izmaksas, tādēļ nākamajās desmitgadēs palielināsies veselības aprūpes, ilgtermiņa aprūpes un pensiju izdevumi. Atveseļošanas un noturības plānā jau ir vairāki pasākumi fiskālās ilgtspējas atbalstam. Papildus plānā paredzētajam, būtu svarīgi uzraudzīt izdevumus, lai garantētu tādu sociālo aizsardzību, kas ir pietiekama un fiskāli ilgtspējīga. Lai apzinātu zemas prioritātes jomas vai neefektīvus tēriņus, varētu izmantot izdevumu pārskatīšanu. Atbrīvojušos līdzekļus tad varētu pārdalīt, lai risinātu jaunas fiskālās problēmas, arī sociālās aizsardzības jomā. Lai panāktu, ka izdevumiem būtu vēl lielāka iedarbība, būtu ļoti svarīgi ātri īstenot turpmākus pasākumus un tos saskaņot ar pašreizējām strukturālajām reformām.

(19) Slovēnijas nodokļu attiecība pret IKP joprojām ir zemāka par ES vidējo rādītāju, un attiecības struktūra nav ļoti labvēlīga izaugsmei. Augstākajā ienākumu kategorijā noteiktā iedzīvotāju ienākumu nodokļa likme un dažādiem ienākumu līmeņiem noteiktais nodokļu īpatsvars darbaspēka izmaksās joprojām ir viens no augstākajiem Eiropas Savienībā, savukārt īpašuma nodokļi, to skaitā regulārie nekustamā īpašuma nodokļi, joprojām ir ļoti zemi – zemāki par pusi no ES vidējā rādītāja. Samazinot nodokļu īpatsvaru darbaspēka izmaksās, tiktu samazinātas darbaspēka izmaksas, palielināts pieprasījums pēc darbaspēka un uzlabota konkurētspēja. Augstākas neto algas varētu stimulēt darbaspēka piedāvājumu. Lai gan vides nodokļu ieņēmumu īpatsvars pārsniedz ES vidējo rādītāju, varētu tikt izmantota nodokļu sistēma, lai vēl vairāk veicinātu zaļos mērķus, arī piemērojot principu "piesārņotājs maksā".

(20) Slovēnijā publiskās investīcijas pārsniedz ES vidējo rādītāju, un tās ir palielinājušās dažu pēdējo gadu laikā. Tomēr to efektivitāti un lietderību varētu uzlabot, starp dažādām nozarēm un ministrijām labāk koordinējot publisko investīciju plānošanu. Pie publisko investīciju efektivitāti sekmējošiem instrumentiem būtu pieskaitāms arī saskaņots ilgtermiņa plānošanas dokumentu kopums un integrēts iespējamo investīciju vidēja termiņa plāns, kā arī prioritātes piešķiršana projektiem atbilstoši valsts un Eiropas prioritātēm. Tas arī palīdzētu palielināt valsts izaugsmes potenciālu un fiskālo ilgtspēju.

(21) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktā un V pielikuma 2.2. kritērijā, atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Paredzams, ka tās palīdzēs efektīvi risināt problēmjautājumus, kas konstatēti attiecīgajos konkrētai valstij adresētajos ieteikumos, – visas vai ievērojamu to daļu, kā arī izpildīt nacionālo enerģētikas un klimata plānu. Šajā saspringtajā termiņā ir svarīgi nekavējoties turpināt efektīvu plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, īstenošanu, lai zaļā un digitālā pārkārtošanās uzlabotu Slovēnijas ilgtermiņa konkurētspēju, vienlaikus

nodrošinot sociālo taisnīgumu. Lai izpildītu plānā noteiktās saistības līdz 2026. gada augustam, Slovēnijai ir svarīgi turpināt reformu īstenošanu un paātrināt investīcijas, novēršot nesen parādījušos kavējumus un vienlaikus nodrošinot ievērojamu administratīvo kapacitāti. Joprojām ir būtiski sistemātiski iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgās ieinteresētās personas, lai nodrošinātu plašu līdzdalību atveseļošanas un noturības plāna sekmīgā īstenošanā.

(22) Gatavojot kohēzijas politikas fondu vidusposma pārskatu, Slovēnijai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1060 18. pantu līdz 2025. gada martam jāpārskata katra programma, cita starpā ņemot vērā 2024. gada konkrētajai valstij adresētajos ieteikumos norādītos problēmjautājumus, kā arī nacionālo enerģētikas un klimata plānu. Uz pārskata pamata notiek katrā programmā iekļautā ES finansējuma galīgā piešķiršana. Lai gan Slovēnijai ir progress kohēzijas politikas un Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā, problēmjautājumi ir saglabājušies, tāpat kā jūtamā nevienlīdzība starp galvaspilsētas reģionu un pārējo valsti. Ir ļoti svarīgi paātrināt kohēzijas politikas programmu īstenošanu un stiprināt administratīvās spējas valsts un reģionālā līmenī. Programmās iekļautās prioritātes vēl aizvien ir aktuālas. Papildus administratīvās kapacitātes pasākumiem, ir īpaši svarīgi turpināt zaļās investīcijas, sevišķi pretplūdu aizsardzības un klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumus, dodot priekšroku dabā balstītiem risinājumiem. Vienlīdz svarīgi ir turpināt ieguldījumus ilgtspējīgā transportā, lai svārstsatiksmē mazinātu lielo atkarību no automobiļiem. Joprojām būtiski īstenot taisnīgas pārkārtošanās teritoriālos plānus, kas atbalsta pakāpenisku atteikšanos no oglēm. Publiskā un privātā sektora partnerība pētniecībā un izstrādē joprojām ir lietderīga darba ražīguma celšanai. Turklāt ir svarīgi veicināt pieaugušo izglītību, arī digitālās un zaļās prasmes, un veidot aktīvu darba tirgus politiku, vienlaikus modernizējot un digitalizējot sociālos un darba tirgus pakalpojumus. Lai atbalstītu sociālo iekļaušanu, priekšroka dodama deinstitucionalizācijas paātrināšanai un kvalitatīvas, pienācīgu, cenas ziņā pieejamu un kopienā balstītu- sociālo pakalpojumu izstrādei, jo īpaši ilgtermiņa aprūpē. Slovēnija varētu arī izmantot Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu, lai piesaistītu investīcijas tīru un resursefektīvu tehnoloģiju izstrādē un ražošanā, jo īpaši atjaunojamo energoresursu un apkures jomā.

(23) Papildus ekonomiskajiem un sociālajiem problēmjautājumiem, kuru risināšana paredzēta atveseļošanas un noturības plānā un citos ES fondos, Slovēnija saskaras ar vairākiem citiem problēmjautājumiem, kas saistīti ar valsts finanšu ilgtspēju, prasmēm un darbaspēka trūkumu, kā arī ierobežotām investīcijām iespējkapitālā un investīcijām pētniecībā un izstrādē un inovācijā.

(24) 2022. gada Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (*PISA*) pārbaudījums atklāja pamatprasmju (īpaši lasīšanas un matemātikas prasmju) būtisku pasliktināšanos Slovēnijas prasmju piedāvājumu un konkurētspēju nākotnē var negatīvi ietekmēt to 15 gadus veco skolēnu īpatsvara pieaugums, kuriem ir zems sniegums, un to skolēnu skaita sarukums, kuriem ir labākie rezultāti matemātikā un lasīšanā. Pašreizējā skolu mācību programmu reformā varētu ietilpt arī tādi pasākumi, kas palīdz nostiprināt pamatprasmes līdzās zaļajām un digitālajām prasmēm, valodu apguvei un uzņēmējdarbības un finanšu kompetenču uzlabošanai, turklāt skolotāja profesija varētu tikt padarīta pievilcīgāka.

(25) Pamatojoties uz Komisijas veikto uzņēmumu uzticēšanās aptauju[22], kopš 2021. gada vidus Slovēnijas rūpniecības uzņēmumu vadītāji ziņo, ka darbaspēka trūkums ir faktors, kas ļoti ierobežo darbību. Brīvo darbavietu rādītāji ir arī ievērojami augstāki nekā vidēji ES. Neraugoties uz pasākumiem, kas veikti saskaņā ar atveseļošanas un noturības plānu, pārmērīgi apgrūtinošu juridisko prasību dēļ joprojām ir liels skaits neizskatītu ārvalstu darba ņēmēju pieteikumu. Darbaspēka un prasmju trūkums jau kavē investīcijas un ražošanu, jo īpaši rūpniecībā. Tādēļ ir apgrūtināta raita pakalpojumu sniegšana, arī veselības aprūpē un ilgtermiņa aprūpē. Tāpēc, lai veicinātu konkurētspēju un izaugsmi, ir svarīgi palielināt darbaspēka piedāvājumu, arī vēl vairāk stimulējot dalību darba tirgū, piesaistīt darba ņēmējus no trešām valstīm un stiprināt migrējošo darba ņēmēju integrāciju darba tirgū un sabiedrībā.

(26) Publiskās pētniecības izdevumi, ar pētniecību nesaistīti inovācijas izdevumi uzņēmumiem un inovācijas izdevumi uz vienu darbinieku Slovēnijā joprojām ir salīdzinoši zemi. Zemas ir arī iespējkapitālā veiktās investīcijas attiecībā pret IKP, īpaši salīdzinot ar ES vidējo rādītāju, un tas negatīvi ietekmē uzņēmējdarbības dinamismu un līdz ar to uzņēmumu spēju ieviest inovācijas un augt. Tas savukārt kavē Slovēnijas konkurētspēju. Iespējkapitāla nosacījumu turpmāka uzlabošana varētu palīdzēt piesaistīt vairāk ārvalstu kapitāla un palīdzēt inovatīviem jaunuzņēmumiem paplašināties.

(27) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm 2024. gadā ieteica rīkoties, tai skaitā izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai īstenotu ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku. 1., 2., un 3. ieteikuma īstenošana Slovēnijai palīdzēs īstenot pirmo, otro, trešo un ceturto eurozonai adresēto ieteikumu,

AR ŠO IESAKA Slovēnijai 2024. un 2025. gadā rīkoties šādi.

1. Laikus iesniegt vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu. Saskaņā ar reformētā Stabilitātes un izaugsmes pakta prasībām ierobežot neto izdevumu[23] pieaugumu 2025. gadā tiktāl, ka tas atbilst vispārējās valdības parāda ticamai lejupejošai trajektorijai vidējā termiņā, un saglabāt vispārējās valdības budžeta deficītu zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības – 3 % no IKP. Nodrošināt sociālās aizsardzības fiskālo ilgtspēju un līdzsvarot nodokļu ieņēmumus, lai nodrošinātu izaugsmei labvēlīgākus un ilgtspējīgākus resursus. Uzlabot publisko izdevumu efektivitāti, veicot izdevumu pārskatīšanu un uzlabojot publisko investīciju pārvaldību.

2. Stiprināt administratīvo kapacitāti pārvaldīt ES līdzekļus, paātrināt investīcijas un saglabāt reformu īstenošanas dinamiku. Novērst radušos kavējumus, lai turpinātu ātru un efektīvu atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, īstenošanu, nodrošinot reformu un investīciju pabeigšanu līdz 2026. gada augustam. Paātrināt kohēzijas politikas programmu īstenošanu. Saistībā ar vidusposma pārskatīšanu arī turpmāk koncentrēties uz saskaņotajām prioritātēm, vienlaikus

[22] Laikrindas — Eiropas Komisija (europa.eu)

[23] Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 2. panta 2. punktu "neto izdevumi" ir visi valdības izdevumi, atskaitot procentu izdevumus, diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, izdevumus par Savienības programmām, kas pilnībā atbilst Savienības fondu ieņēmumiem, valstu izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu, bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

ņemot vērā Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformas piedāvātās iespējas uzlabot konkurētspēju.

3. Stiprināt konkurētspēju, vēl vairāk pilnveidojot prasmes, nodrošinot, ka notiekošā mācību programmu reforma arī palīdz stiprināt pamatprasmes, novēršot darbaspēka trūkumu un ar labākiem nosacījumiem investīcijām iespējkapitālā un institucionālajiem investoriem, kā arī investīcijām pētniecībā, attīstībā un inovācijā veicinot uzņēmējdarbības dinamismu un strauji augošu uzņēmumu izveidi.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs